

*ШУСТ Олена Анатоліївна,
доктор економічних наук, професор,
Білоцерківський національний аграрний
університет*

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗИ

Однією з найактуальніших професійних характеристик фахівців будь-якої сфери діяльності є здатність до продуктивної комунікації та готовність налагоджувати результативну взаємодію. На ефективність і характер професійної комунікації впливає низка чинників: технологічні фактори, психологічні та соціальні чинники, етичні та культурні аспекти.

Особливої уваги потребує дослідження гендерних особливостей професійного спілкування, оскільки сьогодні гендерні відносини вивчаються не лише у зв'язку з необхідністю визначення взаємовідносин представників різних статей, їх місця й ролі в суспільстві, а й з огляду на зростання активності жінки в різних сферах життєдіяльності [2].

Феномен гендеру сьогодні увійшов до різних сфер суспільного життя й відіграє важливу роль у професійній комунікації фахівців аграрної галузі. Характерні ознаки професійного спілкування аграріїв зумовлені метою (вирішення професійних питань), предметом (спільна справа й ставлення учасників до неї), мотивами спілкування (інтерес в успішності спільної справи), потребою (службова необхідність розв'язання виробничих проблем) тощо. Крім того, професійна комунікація фахівців аграрної галузі пов'язана з низкою труднощів: широким спектром завдань; складними умовами роботи; необхідністю швидкої координації між різними учасниками процесу та використанням специфічних термінів.

У процесі спілкування чоловіки і жінки мають різну мету. Перші здебільшого прагнуть передати важливу інформацію, вирішити проблему, самоствердитися, а жінки – розпочати, продовжити чи зміцнити фахові й емоційні контакти зі співрозмовниками [1]. Різні цілі і мотиви фахівців різної статі формують їх стилі і стратегії спілкування.

Жіночі комунікативні стратегії відзначаються гнучкістю

та базуються на високій відповідальності, дисциплінованості й особистій зацікавленості. Вони характеризуються потребою в активному спілкуванні, меншою амбіційністю, передбачуваністю, експресивністю, увагою до деталей та відкритістю в діалозі як із жінками, так і з чоловіками. Жінки схильні до колегіального обговорення питань, проявляють обережність у прийнятті рішень, відкладаючи їх за потреби, а також демонструють готовність підкорятися авторитету й традиціям. Водночас їм іноді складно розмежовувати особисте й професійне життя.

Комунікативні стратегії чоловіків зазвичай орієнтовані на домінування, конкуренцію та логічність. Вони зосереджуються на змістовому аспекті спілкування, зменшуючи його емоційну складову. Чоловіки частіше висловлюють гнів, роздратування чи незадоволення, підкреслюють свою компетентність та поінформованість. Вони схильні до авторитарних і ризикованих рішень, які приймають швидше й легше за жінок, а також частіше використовують ненормативну лексику. Робота для них є пріоритетом над особистим життям, що сприяє їхній здатності

знаходити нестандартні рішення та впроваджувати новаторські ідеї.

Взаємодія між фермерами, агрономами, лікарями ветеринарної медицини, постачальниками, науковцями тощо потребує чіткого розуміння технологічних процесів і адаптації комунікаційних підходів до різних рівнів професійної підготовки співрозмовників. Сучасні технології суттєво змінюють характер професійної комунікації. Наприклад, використання у сільському господарстві GPS-навігації, дронів для моніторингу полів та системи дистанційного управління технікою вимагає від учасників процесу нових навичок цифрової комунікації та адаптації до швидко змінюваних умов роботи. Традиційно чоловіки більше знаються на технічних аспектах. Їх тематичні уподобання для дискусій спрямовані на технічний прогрес, обладнання, техніку більшою мірою, ніж у жінок.

Важливим аспектом є культура комунікації, яка включає такі важливі складові, як етика, чесність, повага до співрозмовника та толерантність. Дослідження показують, що чоловіки та жінки можуть використовувати різні стилі

спілкування. У жінок комунікативні навички більшою мірою, ніж у чоловіків, орієнтовані на співпрацю та емоційний інтелект, відкритість та емпатію, що сприяє покращенню взаємодії в команді та ухваленню зважених рішень. Тимчасом чоловіки надають перевагу більш ієрархічній та директивній комунікації, у зв'язку з чим жінки можуть стикатися з труднощами у встановленні авторитету.

Чоловіки менш схильні приймати критику, частіше вдаються до іронії та підкреслюють свою експертність. Вони прагнуть підтримувати позитивний робочий клімат, уважно реагують на висловлювання співрозмовника, нерідко поступаються власними позиціями та інтересами, а також спокійніше ставляться до поразок і перебивання їхньої мови.

Незнання та неврахування зазначених вище гендерних особливостей професійного спілкування може призводити до появи конфліктів серед фахівців-аграріїв, непорозумінь, комунікативних бар'єрів, що, безумовно, позначається на ефективності виробництва аграрної продукції. Розуміння цих особливостей допомагає долати комунікативні перешкоди,

підвищувати рівень ефективності взаємодії та створювати гармонійне робоче середовище.

Врахування гендерних аспектів комунікації в аграрній сфері сприятиме ефективнішій координації роботи між усіма учасниками виробничого процесу, забезпечуючи зростання продуктивності та якісне ухвалення рішень.

Список використаних джерел:

1. Дорошенко С. М. Гендерні особливості спілкування. URL: http://www.rusnauka.com/4_SND_2012/Philologia/8_100640.doc.htm
2. Перхайло Н. А. Гендерні аспекти професійного спілкування фахівців із соціальної роботи. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2020. №1 (34). С. 260–266.